

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobce: **V. M.,** zastoupený JUDr. Zdeňkem Mikou, advokátem se sídlem Mladá Boleslav, Kalefova 404, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze č. j. 46 Az 305/2003 - 45 ze dne 22. 6. 2004,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) nadepsaný rozsudek Krajského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí ministra vnitra č. j. OAM-1670/AŘ-2001 ze dne 31. 7. 2002. Tímto rozhodnutím byl zamítnut rozklad stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva vnitra č. j. OAM-3952/VL-10-03-2001 ze dne 17. 5. 2001, jímž nebyl stěžovateli udělen azyl pro nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále též „azylový zákon“). Zároveň správní orgán prvního stupně rozhodl, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování podle § 91 cit. zákona. Soud po přezkoumání uvedeného rozhodnutí z hlediska uplatněných námitek dospěl k závěru o nedůvodnosti žaloby. Soud předně neshledal důvodnou námitku nedostatečného zjištění skutkového stavu věci. Po zhodnocení skutkových zjištění pak dovodil, že stěžovatel neměl ve své vlasti problémy, jež by byly důvodem pro udělení

politického azylu. Vydírání ze strany soukromých osob, kterému byl na Ukrajině vystaven, bylo podle soudu motivováno ekonomicky. Stěžovatel přitom podle soudu nevyužil všech prostředků ochrany před jednáním mafie, a proto soud nepřisvědčil tvrzení o toleranci tohoto jednání ze strany státu. Negativní jevy, jako jsou porušování lidských práv, korupce a organizovaný zločin, se Ukrajinská vláda snaží potlačovat, byť ne vždy úspěšně. Soud proto uzavřel, že stěžovateli nesvědčí důvody pro udělení azylu podle § 12 azylového zákona. V situaci, kdy rovněž usoudil, že stěžovateli nemohl být udělen azyl za účelem sloučení rodiny podle § 13 cit. zákona, kdy osobní poměry a situace na Ukrajině, jakožto rozhodné skutečnosti, jež jsou podkladem pro správní úvahu ohledně udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 cit. zákona, byly žalovaným dostatečně zhodnoceny, a konečně po zjištění, že v případě stěžovatele neexistují překážky vycestování ve smyslu § 91 cit. zákona, soud žalobu stěžovatele v souladu s § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl jako nedůvodnou.

V podané kasační stížnosti stěžovatel napadl uvedený rozsudek krajského soudu z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Své pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) azylového zákona shledává v tom, že náleží k sociální skupině podnikatelů, a z tohoto důvodu byl vydírán ze strany mafie, což mu znemožňovalo věnovat se podnikání. Obrátil se na orgány místní policie, avšak tyto zůstaly nečinné. V situaci, kdy krajský soud existenci takových skutečností nevyloučil, bylo podle stěžovatele třeba, aby soud následně dovodil naplnění podmínek pro udělení azylu podle § 12 azylového zákona. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl Nejvyššímu správnímu soudu, aby kasační stížností napadený rozsudek Krajského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel v průběhu správního řízení jako důvod žádosti o azyl uvedl, že je na Ukrajině vydírán mafií. Stěžovatel se věnoval podnikání. Po nějakém čase po něm začala mafie požadovat peníze, resp. výpalné. Protože odmítal platit, vyhrožovali mu, několikrát jej fyzicky napadli a zapálili auto. Obrátil se sice jednou na policii, ta mu však nepomohla s odkazem na to, že pro svá tvrzení nemá svědky. Na nikoho jiného se stěžovatel po této zkušenosti neobrátil. Z obavy o svůj život se odstěhoval do České republiky, kde vydělával peníze, vracel se však na měsíc na Ukrajinu a vždy mafii zaplatil, aby nechala na pokoji jeho rodiče, jímž bylo též vyhrožováno. Stěžovatel rovněž ve správním řízení potvrdil, že důvodem odchodu ze země bylo vymáhání peněz a že o azyl žádá kvůli legalizaci pobytu. Žádné jiné důvody jej k odchodu z vlasti nevedly. S policií, s jinými státními institucemi či s jinými soukromými osobami stěžovatel v zemi svého původu neměl jakékoli potíže. Stěžovatel podle svých slov nikdy nebyl členem politické strany či jiného hnutí a nikdy proti němu nebylo vedeno trestní stíhání.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Praze v rozsahu řádně uplatněných důvodů uvedených v kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost není důvodná.

Jediným bodem kasační stížnosti je stěžovatelovo tvrzení, že splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b) azylového zákona, přičemž tomuto závěru mají podle něj odpovídat skutková zjištění žalovaného ve správním řízením. Soud pak měl pochybit, když nesprávně aplikoval uvedenou právní normu a nedospěl k závěru, že je stěžovateli třeba udělit azyl pro splnění tam uvedených podmínek. Jak stěžovatel sám uvedl, jedná se tedy o stižní důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Podle § 12 písm. b) azylového zákona se cizinci azyl udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle § 2 odst. 4 cit. zákona se za pronásledování pro účely azylového zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Z uvedených ustanovení je třeba dovodit, že podmínkou pro udělení azylu podle § 12 písm. b) azylového zákona je nejen existence pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 téhož předpisu, nýbrž také skutečnost, že pronásledování, z nějž má žadatel o azyl důvodnou obavu, se uskutečňuje z jednoho nebo více důvodů obsažených v prvně jmenovaném ustanovení, tj. z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání politických názorů. Absence splnění jedné z uvedených podmínek pak má za následek nemožnost aplikace § 12 písm. b) cit. zákona. Zároveň však platí, že v případě prokázání nebo ověření neexistence jedné z podmínek je již právně irelevantní zkoumat, zda je splněna podmínka druhá.

V daném případě by bylo možno azyl podle § 12 písm. b) azylového zákona udělit pouze tehdy, jestliže by útoky soukromých osob vůči stěžovateli tak, jak jsou výše popsány, měly charakter pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 cit. zákona a zároveň by tyto útoky byly motivovány jedním z důvodů podle prvně jmenovaného ustanovení.

Pokud jde o splnění první podmínky, tj. existence pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 azylového zákona, mezi stranami není sporné, že závadné jednání, jemuž byl stěžovat na Ukrajině vystaven, nepocházelo od státu, resp. od osob s přímou vazbou na státní aparát. Z cit. ustanovení vyplývá, že za pronásledování může být za splnění tam uvedených podmínek považováno i nelegální jednání soukromých osob bez takové vazby, a to tehdy, jestliže jej stát podporuje, toleruje nebo jestliže svým občanům není schopen poskytnout adekvátní ochranu před takovým jednáním. Stěžovatel přitom dovozuje, že stát mu není schopen před jednáním mafie poskytnout ochranu. Ve správním řízení uvedl, že se sice na policii s žádostí o pomoc obrátil, ta mu však nepomohla s tím, že pro svá tvrzení nemá dostatek důkazů. Jestliže se stěžovatel v situaci, kdy byl nespokojen s vyřízením své věci ze strany místní policie, neobrátil se stížností na takový postup na nadřízený orgán nebo jestliže nepožádal o pomoc jinou k tomu příslušnou instituci, ať již státní nebo nevládní, nelze podle Nejvyššího správního soudu dospět k závěru, že domovský stát nebyl stěžovateli schopen poskytnout adekvátní ochranu před závadným jednáním soukromých osob. Na takový závěr by bylo možno usuzovat naopak tehdy, pokud by stěžovatel využil více nebo všech dostupných prostředků ochrany v domovském státě, resp. by se takové ochrany domáhal opakovaně, a i přes tuto skutečnost by žádná z institucí k tomu povolaných nepodnikla kroky k jeho ochraně.

Pokud jde o otázku, zda bylo jednání soukromých osob motivováno některou ze skutečností uvedených v § 12 písm. b) azylového zákona, žalovaný ve správním řízení podle zjištění Nejvyššího správního soudu zajistil dostatek dokladů o tom, že útoky příslušníků mafie vůči stěžovateli nebyly motivovány stěžovatelovou rasou, národností, jeho náboženstvím, ani tím, že by zastával specifické politické názory. Stěžovatel žádnou

takovou skutečnost v průběhu správního řízení ani nenaznačil a neučinil tak ani později v soudním řízení (tedy v žalobě či kasační stížnosti). Tyto okolnosti tedy nejsou mezi stranami sporné a soud se jimi dále nezabýval. Stěžovatel však naplnění první z podmínek aplikace § 12 písm. b) azylového zákona dovozuje ze skutečnosti, že útoky vůči jeho osobě byly motivovány jeho přináležitostí k sociální skupině, a to konkrétně sociální skupině podnikatelů. Nejvyšší správní soud však s ohledem na skutečnosti zjištěné ve správním řízení dospěl k závěru, že stěžovatel ve správním řízení ani v kasační stížnosti neuvedl žádnou okolnost, z níž by bylo možno usuzovat na to, že měl odůvodněný strach z pronásledování z důvodu přináležitosti ke konkrétní sociální skupině ve smyslu § 12 písm. b) cit. zákona. Předně, jakkoli by v případě podnikatelů bylo možno hovořit o některých společných rysech, jež by svědčily tomu, že skupina podnikatelů může být sociální skupinou ve smyslu § 12 písm. b) cit. zákona, ve správním řízení bylo dostatečně prokázáno, že prvotním důvodem vydírání ze strany příslušníků mafie byla snaha se nelegálně obohatit, nikoli fakt, že stěžovatel patří ke konkrétní skupině osob, zde podnikatelů. Jinými slovy, jednání soukromých osob, které stěžovatel označuje za mafii, nebylo prvotně ani převážně motivováno skutečností, že je stěžovatel nositelem nějakého společenského statutu, když cílem vydírání, resp. fyzických útoků se stěžovatel stal v důsledku skutečnosti, že disponoval finančními prostředky, popř. že tyto osoby měly za to, že takovými prostředky disponuje.

Nejvyšší správní soud tedy zjistil, že v případě stěžovatele nebyla splněna ani jedna z podmínek aplikace § 12 písm. b) azylového zákona, když shledal, že fyzické i psychické útoky osob patřících k tzv. mafii vůči stěžovatelovi neměly charakter pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 cit. zákona a navíc nebyly motivovány žádným z důvodů uvedených v tomto ustanovení, resp. nebyly motivovány příslušností stěžovatele ke konkrétní sociální skupině. Za takových okolností nebylo možné stěžovateli podle § 12 písm. b) cit. zákona azyl udělit, jak správně uvedl ve svém rozhodnutí Krajský soud v Praze, a proto tomuto soud nelze vyčítat, že by nesprávně posoudil uvedenou právní otázku.

Nejvyšší správní soud s poukazem na výše uvedené nezjistil naplnění důvodu kasační stížnosti, a proto kasační stížnost dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 1. září 2005

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu